

Als er één liefdeloos goedje was dat de afgelopen decennia dieren, planten, mensen en biosystemen onherstelbaar beschadigde, dan was het glyfosaat, beter bekend als RoundSoup. Elk levend wezen was tegenwoordig een drager van $C_3H_8NO_5P$ dat de producenten jaarlijks miljarden opleverde. De wereldwijde protesten waren niet van de lucht. Initiatieven om het gebruik aan banden te leggen werden systematisch gefrustreerd. Ingewijden wisten dat de CEO van de patenthouder een persoonlijke vriend was van de president. Daarom verbaasde het Jack, Pete en Paul niet toen ze Bill Finnegan zagen zitten aan de andere kant van de videoverbinding die de *situation room* in de Amazone en de gelijknamige ruimte in het Witte Huis in Washington met elkaar verbond.

Hij zat naast Tennessee Stout, sinds twee jaar president van de Verenigde Staten van Amerika. Stout was gek op vlees en liet zich graag fotograferen terwijl hij zijn tanden in een dubbele hamburger zette. Alleen al de geur van dat culinaire toonbeeld van vrijheid maakte hem naar eigen zeggen high.

‘Hoelang gaat dat vuur nog duren?’ vroeg Stout.

De boom brandde al drie dagen. Niets wees erop dat het snel zou doven.

‘En dat huilen?’ vroeg Jeremy Backwards, de veiligheidsadviseur links van hem.

‘De aanval was een correcte eerste stap in onze noodzakelijke *war on trees*,’ verklaarde Jack. ‘Dat het vuur niet stopt, bevestigt alleen maar de juistheid van onze aanpak. Wat de massa’s een wonder noemen, is voor ons een kans.’

‘Maar hoe lang nog?’

‘We staan tegenover een raadselachtige intelligentie.’

‘De reden van onze strategie,’ zei Backwards.

Stout speelde met een vel papier. 'Strategie begint met het overzien van het slagveld.'

'Dat is het hele punt,' zei Jack. 'We weten niet wat er na Maastricht en Palermo nog allemaal kan volgen. Vandaar het advies de zaak met wortel en tak uit te roeien. Zolang het nog kan.'

'Er is geen alternatief,' sprak Finnegan, bij insiders bekend als Poison Bill.

'Een *full scale war on trees* zou neerkomen op...'

'Ecocide, een moord op de leefomgeving...'

'Terwijl we er tegenwoordig toch van uitgaan dat...'

'*All lives matter?* Krijg nou...'

'Laten we het op arbocide houden, boomdoding,' suste Jack.

'*Glad to be at this table,*' zei Finnegan.

De president vouwde het vel. 'Wellicht is het moment aangebroken dat jullie ons wat meer vertrouwd maken met de details van... Project Matapalos.'

Jack trok zijn gezicht in een grijns. '*My honor.*'

Stout vouwde vleugels aan het A4tje en wierp het vliegtuigje in het cameraoog.

Op de romp herkenden Pete en Paul nog net een naam.

Dreef hij de spot met hun rapport?

'Is dat slim?' vroeg Karin toen Baer haar die middag na het intussen reguliere boomoverleg vertelde over het voornemen met een boot terug te keren naar Nederland. Baer zat bij de terracottapotten in de groentetuin. Karin keek vanuit het stadskantoor uit over stad en boom.

'Waarom vlieg je niet?'

'Dat is een lang verhaal.'

'Is er een korte versie?'

'Daarvoor moet de lange eerst zijn afgerond. Maar het begint met een naam.'

Van het gehuil was duidelijk dat het kwam in golven. De meeste golven hadden zich de afgelopen dagen beperkt tot de directe omgeving van de kuil. Toch werden ook velen elders in Italië en zelfs aan de Côte d'Azur wakker van dat kermende geluid dat volgens specialisten en journalisten moest samenhangen met de boom die voorlopig niet van plan leek te stoppen met branden. De vreemde lucht van het begin – die een enkeling in verband bracht met het bestrijdingsmiddel van de aanslag – was verdwenen. De rook kleurde nu lichtgrijs en rook zoetig. Hoewel er ook aanwijzingen waren dat verschillende mensen verschillende dingen roken en hoorden.

'De raadsels worden alleen maar groter en jij besluit nog eens extra... hoe zal ik het zeggen... olie op het vuur te gooien,' zei Karin in reactie op Baers stilzwijgen aan de andere kant van de lijn.

'Maken de capriolen van een onschuldige stadsdichter enig verschil?'

'Maar waarom?'

'Waarom ben ik hier? Een vreemde gril op een vreemd moment?'

'Maar stel dat zich onverwachte dingen voordoen, dan...'

'...missen we onze man in Palermo?'

'Ja. En die zit dan ergens op zee.'

'Is er bekend wie er achter die aanval met die drones zat?'

'Zoals gezegd in het overleg: we tasten in het duister.'

'Maar waarom?'

'Jij volgt de media ook en ziet met eigen ogen wat de afwezigheid van die boom bij jullie losmaakt. Dus je zou eens moeten zien wat zijn of haar aanwezigheid hier bij ons doet.'

'Een extra reden om te komen.'

'Hoelang gaat jullie reis duren?'

'Dat gaan we ontdekken.'

Zeven maanden had de zeiltocht naar de oostkust van Australië

geduurd. In al die maanden had Manfreda geen contact met het thuisfront. Tegelijk voelde ze door het schip de aanwezigheid van haar dierbaren. Alsof ze samen onderweg waren. Alsof ze samen het bewijs vormden van de zeven manieren waarop een mens een boom kan worden. Bijzonder en troostrijk was het om die gedachten uit te spinnen en te verwoorden terwijl de wind in de zeilen stond en ze onder gezelschap van vliegende vissen, vogels en albatrossen de Indische Oceaan overstak in de richting van de Maleisische Archipel. Zeilend met al die zeewezens vormde ze één zwerm. Met guitige snuiten doken dolfijnen als scheuten uit het water. Hun kraalogen schenen spiegels van een diepe grond die alle leven verbond.

In *Zeven manieren* vergeleek ze mensen en planten met elkaar en probeerde beiden met een nieuwe taal dichter bij elkaar te brengen. Boom-woorden begon met het bewustzijn van onze afhankelijkheid van de zogenaamde niet-bewegende levende wezens die, als je er oog voor had, in zekere zin veel mobieler waren dan mensen. Over grote afstanden communiceren ze met elkaar. In een traag en tactvol tempo hebben planten zich over de hele planeet vertakt. Negenennegentig procent van alle leven is plantaardig. 'Er hoeft maar dít te gebeuren,' aldus Manfreda in dat laatste jaar van het interbellum, 'of de planeet is voor de volle honderd procent weer hun domein.'

Ook daarom was het niet onbelangrijk werk te maken van een toenadering tussen mensen en planten die kon beginnen met gerichte aanwijzingen voor mensen om zich in te leven in een boom.

Die adviezen koppelde ze aan zeven werkwoorden: geboren worden, ademen, bevruchten, eten, leren, sterven en begraven. Een mens kan zich in alle beslissende fases van zijn leven reenschap geven van de verbondenheid met bomen, aldus Manfreda. Bij ademen en eten ligt dat voor de hand. Ademen doet een mens met en dankzij bomen. Over geboorte en overlijden liet ze pagina's lang haar gedachten gaan.

Leren en vertellen noemde ze in één adem. Bomen als uitgelezen

plaatsen om, net als bij de oude Grieken die graag onderwezen onder een plataan, onderwijs te beleven als een gebeuren waarbij meester en leerling samen leren van hun omgeving en de gedeelde verhalen die ze daarin aantreffen.

Commentatoren zouden concluderen dat haar bespiegelingen één thema hadden, namelijk de zoektocht naar een intelligentie van planten waaraan mensen zouden kunnen deelnemen, mits ze daarvoor de juiste taal en gevoeligheid zouden vinden. De reis naar het Pacifische halfrond was een expeditie naar het hart van die intelligentie.

‘Kunnen wij slimmer zijn dan planten?’

Jacks stem galmde aan beide uiteinden van de videoverbinding.

‘Niemand was voorbereid op de gebeurtenissen in Maastricht,’ doceerde hij. ‘Maar toen het gebeurde, bevestigde het wat we vermoedden en wat de drijfveer is achter de *war on trees*. Al lange tijd zijn we bezig met het documenteren en archiveren van het DNA van alle soorten. De informatie delen we met onze gewaardeerde partners uit het bedrijfsleven. Die er verantwoord munt uit slaan. En veel materiaal patenteren, met het oog op nieuwe markten.’

‘Kun je leven zomaar patenteren?’ vroeg de president.

‘Project Matapalos is een tweezijdig zwaard. Enerzijds leggen we al het leven vast in databanken. Daarin zijn we vergevorderd. Dit laboratorium is de spil van een netwerk van faciliteiten waarmee we het web van leven nauwgezet cartograferen.’

‘En dus ook patenteren?’

‘Dat is de volgende stap. De Verenigde Staten als land met een patent op in beginsel alle leven. Een heerlijke gedachte.’

‘Met name in het licht van de ontwikkelingen,’ zei veiligheidsadviseur Backwards.

‘De deadline komt snel dichterbij.’

‘Wat bedoelt u met deadline?’ vroeg president Stout.

'Het moment waarop we zijn overgeleverd aan die grotere intelligentie die we nu nog onvoldoende kunnen overzien.'

'U mikt op een preventieve maatregel?'

'Dat is de andere kant van het tweezijdige mes. Enerzijds het veilig opslaan van alle informatie. Zodanig dat we het waar nodig of economisch wenselijk veilig en gecontroleerd kunnen reproduceren. Anderzijds het vernietigen van bedreigende levensvormen.'

'Zoals?'

'Bomen. Zoals in Maastricht.'

'En daar?!'

Stout wees naar de boom achter het glas van de *situation room* in het Amazonegebied.

'Of course mister president. Die ook.'

'Over hoeveel bomen hebben we het dan?'

'Volgens de jongste schattingen telt de planeet er drieduizend miljard. Laten we eens beginnen met de grootste exemplaren. Stel je voor dat een fractie daarvan in beweging zou komen. Stel je voor dat een voetbalveld uit het Amazonegebied zou verkassen naar New York of Capitol Hill. Als we dat om te beginnen eens konden verhinderen.'

'U meent het!' Alweer speelde de president met een velletje.

'Het is onze verantwoordelijkheid voor volk en vaderland om overal op voorbereid te zijn,' viel Backwards bij.

'Is er nagedacht over... *retaliation*? Is het denkbaar dat de bomen... terugslaan? En dan bedoel ik andere manieren dan dat gejack in die maffiastad.'

'Uiteraard.'

'En?'

Onwillekeurig spande Jack zijn biceps. 'De kern is dat we moeten laten zien dat wij slimmer zijn. Om te beginnen door te tonen dat we tot alles bereid zijn.'

'Dus?'

'Een gerichte aanpak waarbij we wereldwijd de grootste bomen neutraliseren of het levensbeginsel ontnemen. We moeten het

letterlijk bij de wortel aanpakken. Onze experts hebben daarvoor een middel beschikbaar.'

'En wat verwacht u van mij?'

'Het juiste verhaal op het juiste moment.'

Stout vouwde het velletje tot een hoedje. 'Volgende week is de State of the Union.'

'Zou dat geen prachtmoment zijn om de *war on trees* aan de wereld te presenteren?'

De president wreef over zijn hoekige kin. 'Op het eerste gezicht ronduit belachelijk. Maar dan, de timing zou perfect zijn.'

Een bode fluisterde in zijn oor. Stout wreef in zijn ogen, leek zich te vermannen. 'Was het niet Aristoteles die zei dat een goed verhaal draait om het acceptabel maken van het onmogelijke?'

Backwards en Finnegan in Washington en Jack, Pete en Paul in de Amazone knikten.

'Welnu, die geloofwaardigheid is zojuist opnieuw op de proef gesteld! Aanvankelijk rook het rondom de brandende boom zoetig. Een vijgenaroma, zoals het in de media heet. Nu verneem ik dat zich een andere geur begint te verspreiden.'

Zelden was Manfreda zo gelukkig als die avond dat ze tussen de kolommen van de reuzenboom Moravia ter wereld bracht. Tot die avond had ze vaak nog de neiging bomen en andere levende entiteiten te benaderen als afzonderlijke wezens. Hoe vertakt en onderling verweven de wortels en bladerdaken van bomen ook waren, hoe wonderlijk ook de samenlevingsvormen tussen dieren en sommige mensen, uiteindelijk leek leven opgebouwd uit separate eenheden. De stamboom van het leven en ook de grondwetten van vele naties waren gebouwd op dat begrip van het individu als basis van alles.

Die avond, uitkijkend over de bomen van Ma Island en de uitgestrektheden in alle windrichtingen... Die avond in eenheid met het kloppende gevoel van de vrucht in haar buik... Die avond over oceanen en continenten mentaal contact zoekend met haar ouders... Die avond terugreikend naar de liefdesmomenten met Garibaldi in de botanische tuin van Palermo... Die avond opnieuw de vele jaren en gebeurtenissen met de boom in de familietuin doorlevend... Die avond waarop ze een scherp oog kreeg voor de

lijn van haar eigen ogenschijnlijk individuele leven... Die avond zag ze de noodzaak van een andere ochtend... Een frisse dageraad die kon ontstaan door afstand te nemen van de individuele zienswijze en jezelf te aanvaarden als onderdeel van een individueel ofwel gedeeld geheel.

Een complete taal had ze er niet voor gevonden en dat zou ook niet kunnen of nodig zijn. Hij zou steeds opnieuw moeten ontstaan uit de gesprekken die mensen en andere levende wezens er vanuit vertrouwde en verrassende vormen van verbondenheid over zouden voeren. Maar een uitdrukking had ze wel, een verwoording die in haar notitieboeken steeds vaker was opgedoken en die later ook bij anderen spontaan aan de oppervlakte van bewustzijn en taal zou verschijnen.

Steeds dieper had ze beseft dat bomen en planten via wortels en wortelpunten en subtiele luchtsignalen met elkaar verbonden zijn en één planeetomspannend netwerk vormen met mentale vermogens die te diep, te hoog en te fijnmazig zijn om door mensen te worden doorgrond. Het beste beeld om die complexiteit van plantaardige intelligentie te benaderen is de zwerm. Zoals groepen vogels prachtige patronen beschrijven en scholen vissen onnavolgbare dansen uitvoeren, zo gehoorzaamt ook de samenwerking tussen bomen, planten, grassen en struiken in alle elementen aan de ongeschreven wetten van een zwerm. Manfreda wilde die wetten achterhalen en een stem geven aan wat ze de 'wil tot zwermherstel' noemde.

Zelden was de wereld verdeelder dan tijdens de avond van Tennessee Stouts tweede State of the Union. Sinds de boomgebeurtenissen op het Europese continent en de wereldwijde uitstraling daarvan – het huilen, de geuren – luidde in Washington, net als in andere machtscentra, de vraag of en hoe de leidende klasse hierop moest antwoorden. Uit enquêtes bleek dat veel

burgers het wijs achtten zich te onthouden van een oordeel en de gebeurtenis ongemoeid te laten. Bomen leven in een ander tijdsritme, luidde een populair argument, áls je al wilt reageren, weet dan dat het niet meteen hoeft en dat volgende maand of over tien jaar ook nog op tijd kan zijn (al wist niemand exact op tijd waarvoor).

Tegelijk was er een snel groeiende beweging die meende dat een effectieve en efficiënte reactie noodzakelijk was om een groter kwaad – dat niemand helder voor ogen had – voor te zijn. Want stel je inderdaad voor dat een deel van de Amazone zou besluiten om naar Prospect Park te verhuizen of een perceel van het Congolese oerwoud naar Central Park. Stel dat er een totale *reshuffling* zou plaatsvinden van het planetaire groenareaal. Stel je voor dat die negenennegentig procent vegetatief leven (bacteriën en schimmels inbegrepen) het in zijn of haar hoofd haalde om het bewegende of niet-sessiele bestaan te overwoekeren.

Waarom?

De media, wandelgangen, universiteitskantines en debatcentra stonden bol van de speculaties. De meme van de negenennegentig was een eigen leven gaan leiden en kreeg daarbij al snel gezelschap van het vermoeden dat er een andere of hogere of fijnmazigere of intelligentere intelligentie in het spel was.

Het was die groeiende overtuiging die de ene helft van de bevolking een gevoel gaf van troost en de andere een sensatie van vertwijfeling, die Stout met zijn speech moest en zou aangrijpen. In spannende tijden is verdeel en heers niet zelden een kwestie van de juiste verleidende woorden.

De diepe verdeeldheid bleek meteen. Nauwelijks stond Stout achter het spreekgestoelte van het Congres of de ene helft gaf hem een staande ovatie terwijl de andere helft bleef zitten. De demonstratie van divisie ging dwars door alle geledingen en had weinig te maken met partijpolitiek. Ook binnen de partijen had de strekking van Stouts speech – waarvan delen waren gelekt – vertrouwde verbanden verscheurd.

In rap tempo sprak de president over verplichte thema's van

binnenlands en buitenlands beleid om vervolgens tot verrassing van velen zijn afschuw uit te spreken over de aanval op die boom in dat stadje in België.

Iemand in de zaal riep: 'Maastricht, Netherlands!'

De president keek verbouwereerd, draaide zich om naar de vice-president, liet zich door hem iets influisteren en sprak toen op gedragen toon dat het natuúrlijk om Maastricht ging, de *city of the treaty*.

In drie volzinnen adresseerde hij de aanval. Om vervolgens – het was de vreemdste draai die een president ooit maakte – te beweren dat er natuurlijk iets van een logica zat in die nogal amateuristische *treatment* van een tree, een logica die ieder mens met de hersens op de juiste plek moest onderschrijven, want stel je voor dat het niet bij die ene boom bleef maar dat een deel van de drieduizend miljard bomen zou besluiten tot soortgelijke ongehoorzaamheden tegen de wetten van de natuur, was het niet, aldus Stout met steeds geestdriftigere gebaren, niet minder dan een presidentiële, nationale en internationale verantwoordelijkheid hier een stokje voor te steken?

Hij had, zei hij, overlegd met andere wereldleiders, Rusland en China zaten met hem op één lijn, het was zaak op korte termijn krachtig en kordaat op te treden. De hardnekkigheid van dat vuur in België – pardon – *in the city of the treaty and the tree*, en dat jankgeluid in die verdachte Italiaanse eilandstad wezen erop dat we op de rand van een onbekende afgrond stonden die vroeg om snelle actie. Met de beste adviseurs en experts was hij tot de conclusie gekomen dat het zaak was die andere intelligentie bij de wortel aan te pakken, om te beginnen door die intelligentie, die kon bestaan door de vele vertakkingen en onderlinge connecties en verwevenheden tussen bomen, zo veel mogelijk te isoleren.

Eén helft applaudisseerde als bezeten, eenderde zweeg, de rest brieste en brulde boe.

Vier jaar bleven Manfreda en haar dochter Moravia op Ma Island. Gaandeweg leerde ze dat de inwoners altijd al in een eenheid met de natuur hadden geleefd en overleefd op een wijze die op de rest van de planeet steeds zeldzamer was geworden. Het zwermherstel, dat ze zag als een bekroning van haar visie op een hernieuwde toenadering tussen mensen en planten, was hier niet aan de orde omdat de bewoners zichzelf altijd al opgenomen wisten in dat grotere dividuële of gedeelde geheel.

Ma Island was een wereld op zich, een beperkte biotoop die kon blijven bestaan doordat mensen verstandig omgingen met de beperkte bronnen. Men leefde van vis, vruchten en knollen en van bittere en zoete sappen die werden bereid uit de bast van bomen die men met waardigheid behandelde. Dat gold ook voor de latex die uit de ficussen werd getapt en die werd gebruikt om bootjes waterdicht te maken en wonden te verzorgen. Vaak ging Manfreda met inwoners mee het bos in en leerde van hen de samenhang tussen planten, insecten en vogels. Veel insecten werden verzameld en gegeten; vogels werden niet gedood, omdat men hen zag als een uitbreiding van de eigen zintuigen.

Het merkwaardigste, leerde ze terwijl ze de taal leerde kennen, was dat de mensen van Ma geen woord hadden voor 'ik' maar alles, ook bomen, struiken, vogels, vissen, de zee en het hemelgewelf, aanduiden met 'Ma'.

Ook zichzelf en Moravia waren opgenomen in Ma. Voor de natuurlijke bewoners was het gewoon, een wonderlijke vanzelfsprekendheid. Ondanks haar afwijkende uiterlijk en de vreemde symbolen die ze in haar schriften noteerde, was Manfreda van meet af aan een lid van het Ma dat geen herstel nodig had omdat het altijd al heel was geweest en zwom in de ether van een 'zwermvanzelfsprekendheid', zoals ze het aanduidde in een van de vele beschrijvingen waarmee ze deze wijsheid van Ma wilde uitdragen.

‘Voordat ik u meeneem in het vergezicht van een totaaloplossing voor het probleem dat als een dief in de nacht kwam overwaaien uit die Maastrichtse stad moet mij een zorg van het hart die, ik weet het zeker, ook leeft in de harten van alle rechtgeaarde inwoners van onze *glorious nation*. Het is die geur die sinds dagen onze steden en plattelanden overwoekert en lijkt in te fluisteren dat het fout zou zijn om vlees te eten.’

Stout ging recht op zijn doel af. Wetenschappers konden de geur niet verklaren. Bovendien varieerde hij. Voor de een rook het naar geschroeide hamburgers, een ander rook vlees in een verregaande staat van ontbinding. Menigeen speurde gemengd gehakt en voelde het speeksel in de verlekkerde mond lopen... om zich even later, als het vermoeden rees dat dit mensenvlees was, te vermannen om niet te vomeren.

Sommigen spraken van een wonder. Alsof de boom hiermee een strijd voerde tegen vleesconsumptie door mensen. Anderen spraken van een onverklaarbaar toeval. Weer anderen noemden het te bizar voor woorden en waarschuwden voor hysterie.

Feit was dat de vleesomzet kelderde. Het wereldwijde vleeswezen schudde op zijn grondvesten, velen bezwoeren nooit meer vlees aan te raken, de foto van die slagersvitrine met het Mea Culpa in Maastricht was viral gegaan. #mea(t)culpa was sinds enkele uren de meestgebruikte hashtag.

Ook een kiekje van een brakende burgermoeder was niet aan de mediahonger van de massa ontsnapt. #vomeatingmayor ging overal over de tong, dat listigste lapje vlees.

En dan was er dat gehuil dat er rechtstreeks mee leek samen te hangen. Ook dat was variabel. Niet iedereen hoorde hetzelfde. Velen hoorden het gejuik van kinderen en volgende generaties. Anderen het gekerm van koeien die in een slachthuis in de zogenaamde hemelvaartstraten staan te wachten op het slachtschot dat niet zelden te laag werd gelost. Weer anderen hoorden het gejuik van hordes varkens die omkomen in een stallenbrand.

En dan was er nog een groep die er de roep van een raaf in hoorde.
Meat culpa! Meat culpa!

De aandeelhouders van de grote vleesverwerkers gingen het door merg en been. Achter de schermen hadden de multinationals uit de voedingsmiddelenindustrie en marktleiders in corned beef, leverpastei en andere vormen van verwerkt vlees, jarenlang tientallen miljoenen gepompt in de massage van het establishment. De messen voor dit ogenschijnlijke eindspel waren allang geslepen, ook al had niemand een *war on trees* voorzien. Alles was beter dan geen business.

Stout overzag het gehoor in de congreszaal en maakte opnieuw een draai die niemand had voorzien. Hij stapte heen over het feit dat de vleesstank en het gehuil waren begonnen na de aanslag en stelde ze nu voor als een bewijs van de noodzaak van een doortastende *war on trees*.

Het was voor het eerst dat die woorden publiekelijk klonken.

Stout zweeg tien getimede seconden.

De zaal stond versteld in een stilte die aanvankelijk niemand kon peilen. Totdat gelijktijdig iemand begon te klappen en iemand hysterisch begon te schreeuwen.

‘Hoe durft u!’

‘*Victory for our great war on trees!*’

‘Isolatie is daarbij het toverwoord,’ sprak de president toen na een minuut de rust leek teruggekeerd. ‘Denk aan onze succesvolle bestrijding van het terrorisme en verdovende middelen. In beide gevallen ging het om het ontmantelen van netwerken. Nu staan we voor de historische opgave het wellicht meest complexe netwerk van onze planeet vleugellam te maken.’

Weer applaus. Weer geschreeuw.

‘Hoe?’ klonk het in vele huiskamers.

‘In samenwerking met onze gewaardeerde professionals in onkruidbestrijding en houtverwerking geven we, terwijl ik hier spreek, handen en voeten aan onze *war on trees*. Zodanig, dat het incidentele verlies aan werkgelegenheid dat veroorzaakt lijkt te worden door een tijdelijke dip in vleesconsumptie, ruimschoots wordt gecompenseerd. Vanaf nu...’

Opnieuw laste Stout een stilte in.

‘Vanaf nu...’ herhaalde hij, en keek via de camera’s rechtstreeks in de woonkamers van miljoenen Amerikanen en burgers elders in de wereld.

‘Vanaf nu is in beginsel elke boom een potentiële vijand van onze nationale en internationale veiligheid. Ik weet dat groen belangrijk is voor zuurstof en voedselvoorziening. Onze gewaardeerde professionele bedrijfstakken hebben daarvoor, naastig als altijd, vervangingen gevonden die veel gezonder zijn dan lucht en groen uit de vrije natuur. Vanaf nu is het niet minder dan een kwestie van burgerplicht om in elk geval de bomen in de directe omgeving – in uw tuin, uw park, uw bos – aan te pakken.

In samenwerking met industriële partners stellen we daarbij drie instrumenten ter beschikking. Ten eerste komt er een merkteken voor bedreigende bomen. Ten tweede bieden we ruimschoots middelen voor zogenaamde chemische isolatie. Daarbij worden de wortels van het betreffende exemplaar radicaal chemisch gescheiden van de wortels van andere exemplaren en daarmee netwerken van mogelijke intelligentie ontmanteld. Ten derde zijn er de onvermijdelijke situaties – en ik zeg u: het zullen er miljoenen zijn – waarbij we moeten overgaan tot kappen en daadkrachtige behandeling van de overblijvende stronken en wortelstelsels met het middel dat deze jaren uit de bus kan komen als redder bij uitstek van onze cultuur. Dank voor uw oprechte aandacht! *God bless America.*’

De schok was totaal. De ene helft had nog nooit zo’n daadkrachtig verhaal gehoord en voelde nu, vaak voor het eerst, dat het in het leven echt ergens om ging. De andere helft had het gevoel dat de president zojuist in een totale vlag van verstandsverbijstering het startsein had gegeven voor een proces dat misschien nog wel ernstiger was dan een nucleaire oorlog.

De boom in Maastricht brandde verder alsof er niets was veranderd. Ook de huilgeluiden uit het gat in Palermo bleven komen in golven. Net als die geur die in zoveel neuzen leidde tot zoveel verschillende reacties.